

România liberă

ORGANUL SFATURILOR POPULARE DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

- Vara și repertoriul teatrelor și al cinematografelelor Pagina 2-a
- Intre armonie și zgomot Pagina 3-a
- Energia nucleară astăzi și în anul 2000 Pagina 3-a
- Correspondență din Londra: In culisele negocierilor de la „India House” și în afara lor Pagina 6-a

Mîine încep lucrările Congresului sindicatelor

Mîine începe în București Congresul sindicatelor din Republica Socialistă România, eveniment de seamă pentru toți oamenii muncii din patria noastră. În marea Sală a Palatului, delegații ai celor peste patru milioane de membri de sindicat din uzine și fabrici, de pe șantierul de construcții, din instituții, vor face bilanțul activității desfășurate de sindicate pentru traducerea în viață a politicii partidului și statutului nostru, stabilind, printre altele, sarcinile lor viitoare.

Dezvoltarea activității sindicater, sarcinile lor viitoare, decurg din hotărârile Congresului al IX-lea al partidului pentru înflorirea și prosperitatea economiei noastre naționale, pentru creșterea continuă a nivelului de trai material și cultural al poporului muncitor. Totodată, Congresul va dezbate și adopta proiectul noului Statut și va alege noile organe de conducere.

Prilej de trecere în revistă a succesorilor de până acum și de fixare a sarcinilor de viitor se revin organizațiilor sindicale în îndeplinirea planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale, Congresul sindicatelor reprezintă un moment însemnat în mobilizarea clasei muncitoare, alături de toți membrii societății noastre, la îndeplinirea insuflitoarei opere de dezvoltare a construcției socialiste, condusă de partid.

Urăm succes deplin lucrărilor Congresului sindicatelor!

ÎN CENTRUL PREOCUPĂRILOR GRIJA FAȚĂ DE OM

Ion Preoteasa
Secretar al Consiliului
Central al Sindicatelor

Scopul suprem al politicii partidului și statutului nostru îl constituie satisfacerea tot mai deplină a nevoilor materiale și spirituale ale poporului, dezvoltarea multilaterală a omului. Strălucitele izbîndi dobîndite an de an de oamenii muncii, sub conducerea înțeleaptă a partidului, sînt o vie ilustrare prin fapte a acestui nobil țel.

Congresul al IX-lea al partidului, eveniment de uriașă importanță pentru ascensiunea țării noastre pe culmile victoriei socialiste, a trasat sarcini noi privind înălțarea pe o treaptă superioară a bunăstării oame-

nilor muncii, a subliniat încă o dată grija pe care o acordă statul socialist condițiilor de muncă și de viață ale acestora. „Sporirea veniturilor salariaților și țărânilor, lărgirea bazei materiale și dezvoltarea activității social-culturale, îmbunătățirea condițiilor de locuit și a serviciilor edilitare,

— subliniază raportul Comitetului Central — vor asigura pentru toți oamenii muncii un nivel de viață și de civilizație mai ridicat, binefacerile socialismului vor fi mai puternic simțite în fiecare familie, în viața fiecărui cetățean, a întregului nostru popor.”

Ocrotirea sănătății omului, grija pentru crearea unor condiții de viață tot mai prospere, își găsesc o deplină confirmare în Constituția Republicii Socialiste România, care constată dreptul la

(Continuare în pag. a 5-a)

Drum mai scurt din fabrică la cumpărător

Înainte de a fi contractat și deci a intra în rețeaua comercială orice articol — și ne referim la cele de larg consum — trebuia omologat. În ce constă această operațiune? O comisie compusă din reprezentanți ai ministerelor producătoare și ai celui beneficiar, uneori cu o componentă mai largă, decide dacă un produs sau altul întrunește condițiile calitative care să asigure succesul la cumpărător, dînd verdictul hotărîtor de „da” sau „nu” pentru prezentarea lui ulterioară la contractare.

Aplicată excesiv, pentru a elimina toate sortimentele, modelele, desenele, pozițiile coloristice realizate de între-

prinderi, metoda omologării a pus pe alocuri sub semnul întrebării oportunitatea ei. Căci oare exigența pentru calitate

și frumos se poate manifesta mai eficient atunci cînd membrii comisiei de omologare semnează procesul verbal sau cînd reprezentanții a zeci de întreprinderi și baze comerciale își confruntă deschis și pe scară largă părerile pentru angajarea cit mai judicioasă a fondului de mărfuri?

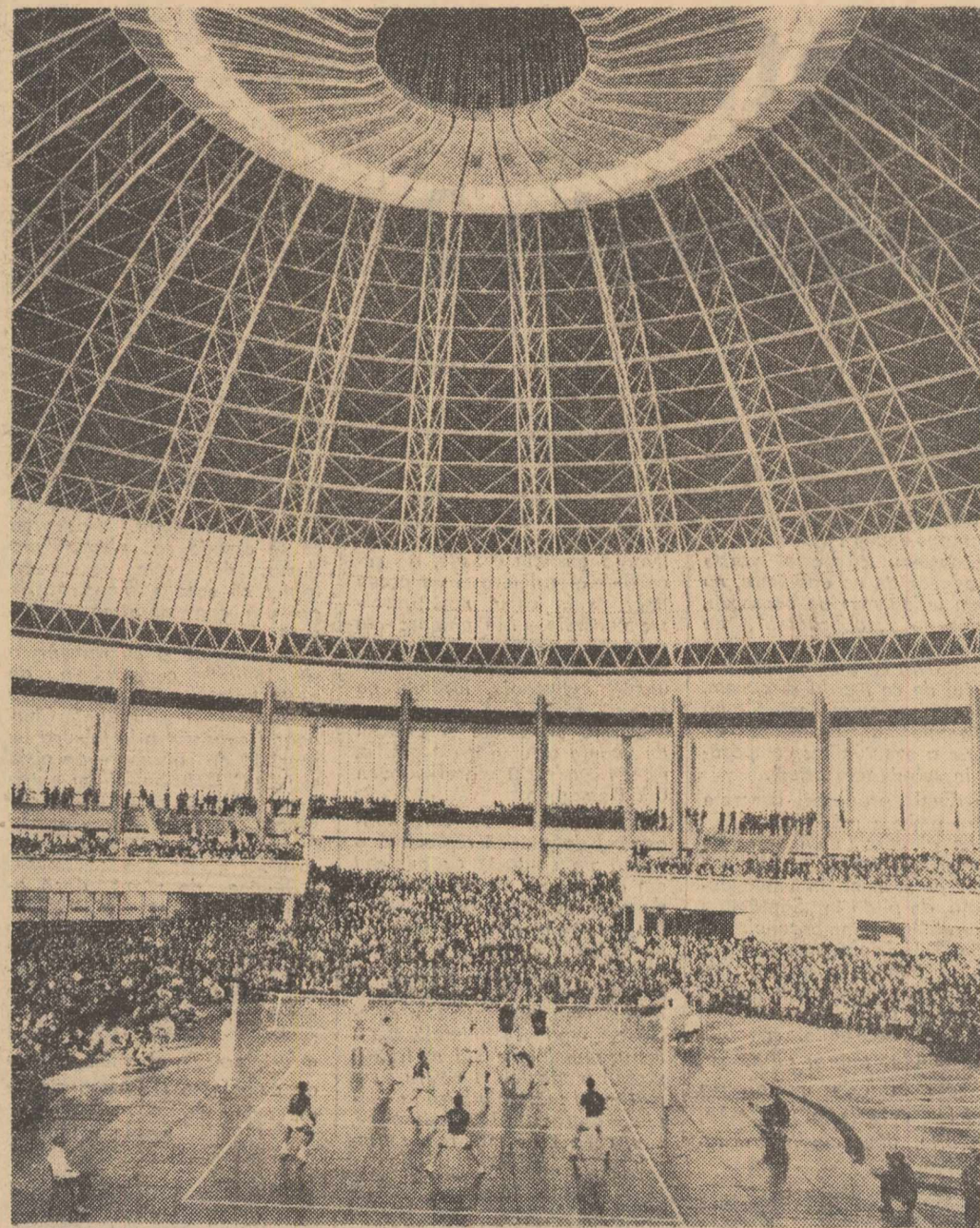
Protocolul încheiat recent între Ministerul Industriei Ușoare și Ministerul Comerțului Interior vine să simplifice operațiunile de avizare a noilor sortimente de textile, galanterie, marochinărie.

Așa cum ne-a relatat tov. ing. STELIAN DUMITRESCU, director adjunct în Ministerul Industriei Ușoare, prima clauză a acestui protocol pune, cum s-ar spune, punctul pe i. Vor fi trimise avizării organelor M.C.I. numai produsele nou realizate pentru prima oară în țară, pe baza unor materii prime sau a unor tehnologii noi. De asemenea, produsele existente, dar la care intervenit modificări ale standardelor sau normelor interne precum și cele pentru care nu există preț stabilit sau baremuri.

Gama produselor care rămîne să se avizeze de către comerț este în acest caz destul de restrînsă fiind vor-

CLEOPATRA RADULESCU

(Continuare în pag. a 5-a)

Vă prezentăm în clișeu de mai sus o imagine, din prima partidă a finalei „Cupei campionilor europeni” la volei dintre echipele Dinamo — Rapid, încheiată cu scorul de 3-1 în favoarea dinamoviștilor. (În pagina a 5-a: un comentariu semnat de maestrul sportului MARCEL RUSESCU) Foto: S. STEINER

90 000 de elevi în tabere de vară

Simbătă s-au încheiat la Sinaia lucrările consfățuirii activității care va lucra în taberele organizate în țară pentru vacanța de vară a elevilor. Timp de 3 zile participanții au dezbătut probleme privind activitatea acestor tabere planificarea și desfășurarea muncii culturale, artistice și educativ-sanitare.

Anul acesta vor petrece vacanța în taberele organizate pe Valea Prahovei. Valea Ol-

tului și în alte locuri pitorești din țară mai mult de 90 000 de elevi, număr ce depășește cu 10 000 pe cel din vara trecută. Paralel cu aceasta, numeroși elevi vor merge în excursii prin țară, prilej cu care vor vizita obiective industriale, monumente și locuri pitorești. În toate liceele și școlile generale vor funcționa cluburi, care și-au prevăzut programe bogate de activitate. (Agerpres)

Rarități la grădina botanică din Cluj

La Grădina botanică din Cluj au fost terminate lucrările de amenajare și extindere a sectorului destinat florei și vegetației arhipelagului nipon. Grădina japoneză, care se întinde de peste 10 000 metri pătrați, a fost îmbogățită cu plante rare de mare frumusețe. Botanicii de la Ofina (prefectura Kanagawa) au oferit în dar, printre altele, câteva exemplare de crin din soiul Uchida, obținut în Ja-

ponia. Crinul Uchida, foarte mare și cu particularități coloristice neobișnuite, se numără printre raritățile botanice din Europa.

Vizitatorii pot admira aici două noi soiuri de Rhododendron (bujor de munte) și 5 soiuri de Iris Kaempferi (stînjenel) primite tot din Japonia. Sectorul s-a mai îmbogățit cu o colecție de bujori din 30 de soiuri diferite cultivate în țară. (Agerpres)

Momente

Poezie, muzică, monștri

Ion Pas

Spre nedumerirea lor, într-o zi el dispărea pentru ca, plin de stupefacție, să afle după câteva săptămîni că era arestat — în persoana lui identificîndu-se încă un criminal nazist care, atașat ca medic unui lagăr de exterminare, trimisese la moarte cîteva mii de vieți.

Cu destul de rare excepții, ucigașii care, timp de mai bine de douăzeci de ani, s-au putut sustrage judecării, fie că-și ticluiseră altă stare civilă (unii dintre ei, prin intervenții chirurgicale, chiar și altă fizionomie), fie că, deși li s-a stia trecutul, au beneficiat pînă nu de mult de-o culpabilă indulgență, produc asupra judecătorilor impresia unor ca-

meni incapabili de a fi fost făptași grozaviilor ce li se pun în seamă. De n-ar fi maldărele de documente acuzatoare, de nu s-ar produce depozitia certă a unor martori care au avut norocul de-a nu fi împărțit întru totul soarta mizeriei, zecilor de mii sau a sutelor de mii de victime răpuse într-un lagăr sau altul, s-ar crede că e vorba de o implicare nedreaptă.

În scurgerea unui sfert de veac, bătrînețea sau maturitatea înaintată le-a imprumutat unora un aer de cumsecădenie, iar altora de respectabilitate. Greu de închipuit, prin urmare, că sub aceste aparențe este opoziția o fiară.

Greu de închipuit era, cînd

s-a aflat, la sfîrșitul războiului, că Ilse Koch, supranumită „câteaua de la Buchenwald”, își planificase (cum am zice noi astăzi) timpul între confecționarea de artistice abajoare din piele omenească și ceasuri consacrate planului. Era și o cititoare de poezii romantice, autorii ei preferați fiind Goethe, Lenau, dar mai cu seamă — Heine.

Numeroase mărturii au arătat că S.S.-iștii de la Auschwitz, admiratori, la rîndu-le, ai lui Beethoven, li sugrumau pe copii și-i zvîrleau în cupetoare în acordurile muzicii lui. Nu de mult, într-un interviu dat unei reviste-magazin, Müller, fostul comandant al mercenarilor lui Chombe, declară că-și propune să mai „lucreze” încă cîinci ani, pentru ca, apoi, cu veniturile pe care le va fi agonisit, să-și

(Continuare în pag. a 5-a)

Carnet extern Secretul lui „Aramco”

Cît de mari sînt beneficiile obținute în Arabia Saudită de concernul petrolier american „Aramco”? De-a lungul anilor, mulți experți au încercat să găsească răspunsul la această întrebare. Dar registrele de afaceri ale concernului au fost păzite cu strînicie. Unii au recurs la o cale ocolită: au studiat dările de seamă periodice ale celor patru companii proprietare ale concernului (Standard Oil-California, Standard Oil-New Jersey, Texaco și Socony) — sperînd să deducă din aceste rapoarte cifrele căutate. Fără rezultat, însă.

De curînd, reporterul Ray Vicker de la ziarul Wall Street Journal a reușit totuși, cel puțin parțial, să dezlege misterul. În urma unor călătorii întreprinse în Arabia Saudită, „în ciuda secretului” care înconjoară activitatea lui „Aramco” el a reușit să afle o serie de amănunte confidențiale, între care și faptul că anul trecut, după plata impozitului pe venit, beneficiile concernului s-au ridicat la 480 milioane dolari, cele mai mari obținute de o companie petrolieră! Aceasta sumă considerabilă, pe care Wall Street Journal a publicat-o la loc

U. VALUREANU

(Continuare în pag. a 5-a)

ÎNĂPOIEREA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE CARE A VIZITAT R. D. VIETNAM

Simbătă dimineața s-a înăpoi în Capitală delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Emil Bodnăraș, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, care la invitația Comitetului Central al Partidului celor de Muncesc din Vietnam a făcut o vizită în această țară.

Din delegație au făcut parte tovarășii Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., general-colonel Ion Ioniță, membru al C.C. al P.C.R., adjunct al ministrului forțelor armate, Vasile Vlad, membru supleant al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al

P.C.R., Vasile Gliga, adjunct al ministrului afacerilor externe și Ion Moangă, ambasadorul Republicii Socialiste România la Hanoi.

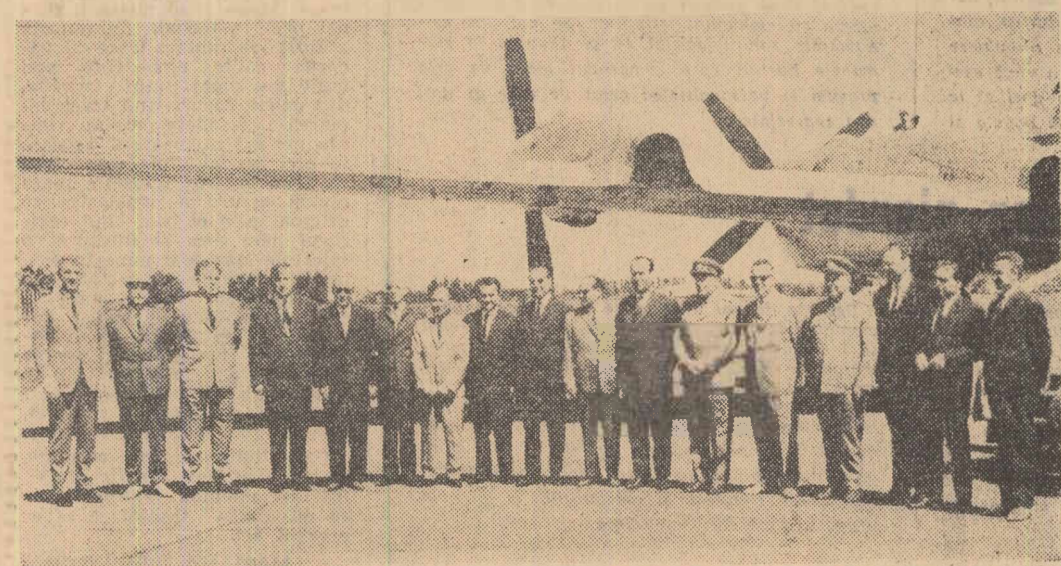
La sosire, pe aeroportul Băneasa, membrii delegației au fost salutați de tovarășii Gheorghe Apostol, Alexandru Birlădeanu, Florian Dănilache, Gheorghe Rădulescu, Leontin Sălăjan, Florian Dănilache, Mihai Dalea, Virgil Trofin, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, de membri ai C.C. al P.C.R. și ai guvernului, de activiști de partid și de stat.

Au fost prezenți Ho Tu Truc însărcinatul cu afaceri ad-interim al R. D. Vietnam la București, ambasadorii R. P. Chineze, Tzen Iun-ciuian și Uniunii Sovietice, A. V. Basov

La plecarea din Moscova,

delegația română a fost condusă la aeroportul Vnukovo de K. T. Mazurov, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U. R. S. S., V. V. Kuznetov, prim-locțiitor al ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., P. A. Roimistrov, mareșal principal al unităților blindate și de alte persoane oficiale sovietice.

Au fost prezenți, de asemenea, Teodor Marinescu, ambasadorul Republicii Socialiste România în U. R. S. S., Nguyen Van Kinh, ambasadorul Republicii Democratice Vietnam în U. R. S. S., Cien De-tjun, însărcinatul cu afaceri ad-interim al R.P. Chineze la Moscova, colaboratori ai Ambasadei române din Moscova. (Agerpres).

La sosire pe aeroportul Băneasa

Foto: AGERPRES

Literatură și artă

Cunoașteți acest magazin?

Punându-vi-se întrebarea de mai sus sint convins că veți fi gata să credeți că ne gândim la unul din acele magazine pierdute în forfata marilor artere comerciale, ca în propriul, neinspiratul lor anonim. Vă asigurăm însă că magazinul nostru nu se găsește pe Lipscani, cu atât mai puțin pe o stradă mărginașă, că are un nume, o „individualitate”, mai mult, că este singurul de acest fel din București. Cu toate acestea, spunându-vă că este vorba de Magazinul de gravură situat în inima orașului, la intersecția străzii Onescu cu bulevardul Magheru, cîi ar putea răspunde întrebării noastre cu o afirmație?

În spațioasă încăpere, amenajată ca expoziție și ca loc de desfășurare, înzestrată cu mobilierul adecvat păstrării în bune condiții a lucrărilor aduse spre vânzare, vizitatorii pot fi numărați pe degete. De obicei, numărul lor crește în preajma sărbătorilor, cînd se îmbogățește și numărul articolelor prezentate, pe seama felițiilor executate manual... Sînt, într-adevăr, aceste piese de grafică „gratulatorie”, niște lucruri excelente, singurele capabile să răspundă celor mai

exigente gusturi, așa încît aflul cumpărătorilor este în mare parte justificat. Dar ce explicație se poate da faptului că, o dată trecute aceste zile, magazinul reîntră în anonim? I-am solicitat părerea tovarăsei Ioana Naumescu, responsabilă magazinului: „Trebuie să recunoaștem că este vorba într-adevăr de un anonim, nu sîntem indecșii de cunoscuți, ne lipsește „publicitatea”, de toate felurile, de la aceea pur informativă, care să anunțe publicului de ce lucrări dispunem, ce noutăți ne-au mai venit, pînă la formele mai complexe de inițiere a eventualelor cumpărături în subtilitățile artei”.

— Aveți propuneri concrete pentru ambele modalități? — „Mă gîndesc la un fel de „cronică de magazin”, cu caracter permanent, în unele publicații, de pildă în „Săptămîna culturală”, „Contemporanul”, la Radio, Televiziune, în cotidiane, care să informeze asupra „întrărilor” în magazinul nostru. Dispunem de o mare varietate de lucrări, accesibile, capabile să răspundă tuturor gusturilor, realizate în cele mai diverse tehnici — colografie, xilografie, acvaforte, linogravură, acu-

rel, laviu — lucrări semnate de cei mai buni graficieni ai noștri. Marcel Chirnoagă, Vasile Dobrian, Cîk Damadian, Natalia Matei, Corina Beiu-Anghelujă sînt doar cîteva nume. În al doilea rînd, problema la care m-am referit se încadrează într-un obiectiv mai amplu, cultivarea gustului artistic, a cunoștințelor artistice și ea poate îmbrăca în cazul nostru, forme concrete. Mă gîndesc la expoziții de gravură, organizate în diferite locuri — mari unități industriale, instituții de cultură etc.”.

Dorind să aflăm și punctul de vedere al unui artist plastic, ne-am adresat graficianului Cîk Damadian.

„Ca unul pentru care magazinul de grafică reprezintă o formă de contact cu publicul am dreptul să nu fiu satisfăcut de anonimul de care vorbești. Nu cred că exagerez spunînd că probabil nu trece o zi fără ca o familie din București să nu achiziționeze ceva pentru a-și înfrumuseța interiorul. Din nefericire, cînd se întîmplă acest lucru, puțini se decid să treacă pragul magazinului nostru, cei mai mulți mărginindu-se la simple reproduceri tipografice, sau, ceea ce e mai rău, oprin-

du-se la acele exemplare cunoscute, în genere sub numele de „pictură de gang”. Fondul Plastic, care ținează magazinul, ar putea face incomparabil mai mult, decît a făcut pînă acum, și îmi pare bine că, din partea responsabilului magazinului au venit de acum cîteva sugestii, la care subscriu. Este vorba de organizarea de expoziții în locurile unde s-ar putea presupune existența unui „vîd” de cumpărători, expoziții însoțite de personal competent, care să dea explicații privind tehnica gravurii, regulile de multiplicare, valoarea artistică a lucrărilor. Sansele de reușită ar fi cu atât mai mari cu cît și prețurile sînt accesibile, dacă ne gîndim că este vorba de lucrări originale, încadrate în limitele tirajului universal acceptat. N-aș vrea să se creadă că pledez pro domo, dar, este recunoscut faptul că școala noastră de gravură contemporană se bucură de un mare prestigiu pe plan mondial, și nu rare ori o să întîlnim cumpărători de peste hotare solicitînd chiar la magazinul nostru „un” Chirnoagă cunoscut prin tehnica lui specială de imprimare pe pîslă sau „un” Dobrian. N-am putea face ca acești autori să se găsească din ce în ce mai des și în casele concetățenilor noștri?”.

Rămîne de văzut dacă aceste convingeri o împîrtășește integral și conducerea Fondului Plastic, de care ține acest magazin și care ar putea utiliza cu folos sugestiile propriilor săi colaboratori, respectiv chiar interlocutorii noștri, precum și altele, legate de activitatea și perspectivele magazinului.

BORIS BUZLA

SĂPTĂMÎNA IDEALĂ

Rubrica noastră, purtînd titlul de mai sus, își propune să vă călăuzească, pe scurt, prin pînienjensul spectacolelor capitale, astfel încît să vă puteți alcătui un program ideal pentru săptămîna care începe mîine.

Astfel, vă recomandăm la Național „Din iule se întîrcază Electra”, „Oameni care iac”, „Nunta înșingerală” și „Întîlnire cu ingerul”. Dacă n-ați văzut încă „Opera de trei palate”, „Sînta Ioana” și „Tache, Iancu și Cadîr”, Teatrul „Bulandra” vi le oferă în cursul săptămînii viitoare. Același teatru programează patru spectacole cu piesa „Nu sînt turnul Eiffel”, care, pe un ton neconformist, ne comunică unele idei dintre cele mai obșnuite. În rest, spectacole bune; evitați însă „Canioala”. Zgîrcii în premiere, Teatrul de Comedie a reluat „Capul de rățoi”: păreri critice sînt împărțite, dar publicul se amuză copios. Cu „Henric al IV-lea”, teatrul „Nottara” ne prezintă una din cele mai bune piese ale lui Luigi Pirandello. După ce premiera a avut loc în turneu, același teatru anunță începerea seriei pentru București a piesei „Absența unui violoncel”. E o comedie și, oricum, vine vara... Teatrul Muncitoresc C.F.R., rădăcior prin capitală, a prezentat de cînd o interesantă piesă: „Pe 40 de metri lungime de undă”. Dacă reușiți să depistați unde joacă teatrul, merită să o vedeți.

O.S.T.A. ne anunță un promițător spectacol de jazz cu trei „ași” ai genului: Miriam Răducanu, Cecilia Hoppe și Iancu Kötösz. Treceam cu a doua la Teatrul „C. Tănase”, care a programat un nou spectacol sub titlul „Nu aduce ziua ce aduce noaptea”. Să vedem ce ne va aduce, deoarece ultima premieră, „Negru pe alb”, nu ne-a adus mare lucru.

Cinematografele și-au deschis grădini, dar nimic nou, deosebit pe ecrane. Așa că vă recomandăm — dacă nu le-ați văzut — „Haiducii” și „Adevărul la fața de față” la cinematografele noastre. Dacă le-ați văzut, vremea e frumoasă, tocmai potrivită pentru plimbare.

Se turnează filmul „Daci”

Foto: A. BILU

Teatrul

și publicul său

În aceeași matriță nu poate fi turnat orice material

Regizorul la Teatrul de Comedie și autor al multor spectacole de succes, Lucian Giurchescu lucrează în momentul de față pe scena teatrului „C. I. Nottara” unde finalizează spectacolul cu piesa „Henric al IV-lea” de Pirandello. De altfel, în foyerul acestui teatru a și avut loc convorbirea noastră despre teatru și publicul său.

— Si eu cred, a început prin a ne spune Lucian Giurchescu, că există diferențe categorice între publicul diferitelor teatre, al diferitelor orase, datorită evident dezvoltării specifice a fiecăreia din regiunile noastre. Există orase cu o veche tradiție teatrală ca Iașul sau Clujul de pildă, cu un public format și avizat și orase care de-abia în anii socialismului au luat o dezvoltare impetuoasă. Așa sînt lucrurile, cred că fiecare director de teatru și nu mai puțin regizorii teatrelor respecti-

Convorbire cu Lucian Giurchescu

ve trebuie să-și cunoască bine publicul, să alcătuiască repertoriile pe baza cerințelor și necesităților. Evident, aceasta nu înseamnă nicidecum concesii făcute unui gust indolent, alt sub raportul repertoriului cît și sub cel al realizării scenice.

— După cum dovedește experiența multor teatre, publicul se ferește în aceeași măsură de spectacolele plate, cenșuși, expresive ca și de spectacolele voită prețioase sau involuntar confuze. În ambele cazuri care este răspunderea regiei față de spectator și implicit față de public?

— Ca o piesă să treacă la public, chiar dacă este vorba

de o capodoperă, spectacolul trebuie să îndeplinească o condiție primordială și anume: ceea ce se face și se spune pe scenă să fie clar și să nu fie o saradă. Să nu uităm că un spectacol nu este un roman — spectatorul nu poate da o pagină înapoi spre a reveni asupra unor pasaje pe care nu le-a înțeles sau le-a înțeles mai greu. Dar claritatea nu este sinonimă cu simplismul, cu debitatea pur și simplu a textului, ci, dimpotrivă, cu acele mijloace de expresie, acele metafore și sugestii scenice, care contribuie la înțelegerea ideii, la facilitarea pătrunderii sensurilor, oferind astfel spectatorului o dublă satisfacție.

— Aceasta nu presupune că orice mijloc de expresie care transformă un text tipărit în acțiune pot avea ca rezultat spectacolul dar pe care-l revedeați înainte.

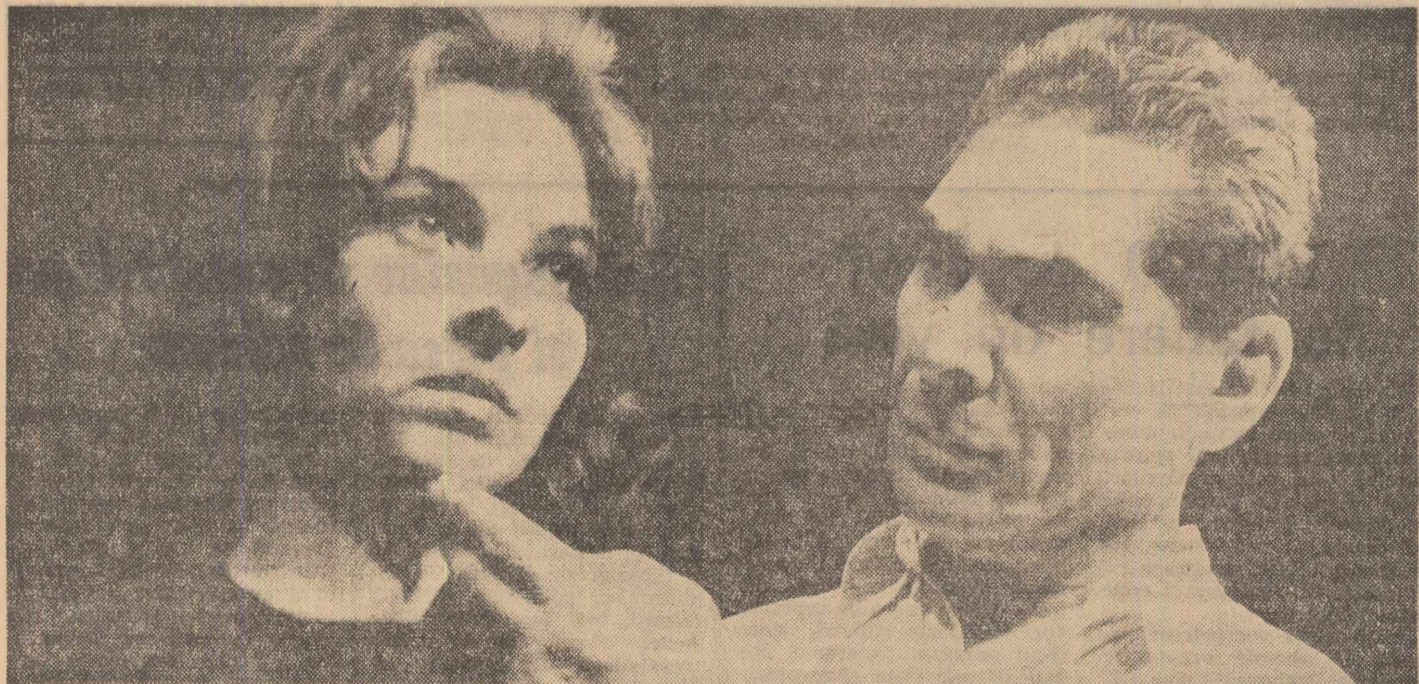
— Evident că nu. O piesă poate fi interpretată în zeci de feluri, din punctul de vedere al numitelor, al accentelor, al descompunerii unor relații noi între personaje sau între subiect și personaje. Dar o piesă nu poate avea decît o singură idee și nu zece. Există după părerea mea cîteva modalități de a pune în scenă, să zicem, o dramă mai veche sau o piesă clasică. Una din aceste modalități este să consideri piesa în întregime a valabilă și astăzi și atunci o montezi conform sa- dîției. Publicul va veni în cazul acesta la teatru cu sentimentul că se întîlneste cu o veche cunoștință, pe care o știe dinainte și îl e dragă, dar care nu mai are nici un fel de secret pentru el. O a doua modalitate intervine atunci cînd ti se pare că unele lucruri existente în text sînt desuete, dar că fondul rămîne valoros și interesant și deci cauți să-l în- vîloare lucrurile cu adevărat interesante într-o formă nouă. O a treia modalitate pornește de la aprecierea regizorului că piesa este în general valabilă, dar că jucarea ei repetată a în- cărcat-o de ticuri și manierisme care nu mai corespund receptivității publicului contemporan. Și atunci, regizorul caută o interpretare nouă sau aproape nouă, tocmai pentru că vrea să scoată în evidență ideile și conflictul, să prezinte o piesă vie, cu eroi interesați, care să redostească interesul publicului.

— Asta-i tot?

— Nu. Mai există o modalitate de a pune în scenă o piesă, adică tocmai modalitatea sardelor, care vede în piesă un pretext. Un pretext pentru tine regizor, de a urmări o idee formală pe care ai mai experimentat-o în unul, două sau trei spectacole anterioare, dar care firește nu poate da nici măcar rezultate formale, fiindcă în aceeași matriță nu poate fi turnat orice material. În numele „căutărilor” putem trece cu vederea multe experiențe mai mult sau mai puțin izbutite, dar există cazuri cînd transformarea unei piese într-un simplu pretext nu poate fi acuzată în nici un fel. Cum este cazul cînd un regizor folosește piesa numai pentru a demonstra că original este el, sau cînd regizorul care este și interpret o folosește spre a-și pune în evidență calitățile de actor, sau cînd regizorul fiind și autor, și crezînd că fiecare silabă cuprinsă în textul său are o co- vîrsitoare importantă pentru dramaturgia universală. Și transformă în mod paradoxal propriul text într-un pretext, care de fapt îl înconjură.

Gata. Imbrăcați în costume protagoniștii lui „Henric al IV-lea” își așteptau regizorul, așa că discută a trebuit să se o- prească aci.

MARIANA PIRVOLESCU

Colea Răutu și Mariana Miheș într-o scenă din piesa „Pe 40 metri lungime de undă” de Simion Macovei, ultima premieră prezentată de Teatrul Muncitoresc C.F.R.

Foto: MIHAI POPESCU

Vara și repertoriul teatrelor...

Cum începe termometrul să urce și încășările în sălile de spectacol să coboare, încep teatrele să cugete la stagiunea de vară.

Anul acesta, ca și în alți ani, la teatrele de vară din parcurile bucureștene se vor juca mai ales comedii.

Dar ce fel de comedii vom vedea? Unele atît de vechi ca „Băiat bun, dar... cu lipsuri”, înfînt bîiatul între timp a în- căruntit, altele, firave, înfînt

ne temem că în aer liber ar putea răci, ca acel „Cu cine mă bat”, în sfîrșit altele ca „Sonet pentru o păpușă” sau „Amoor”, piese de cameră care, dacă nu se vor pierde ele, în imensitatea grădinilor li se va pierde în orice caz hazul, atît cît îl au. Apoi „Colombe” un spectacol slab, „Ulise și coincidențele”, la fel. Rămîne „Pălăria florentină” care intrunește toate ca- litățile unui spectacol de sta-

giune estivală și nu mai puțin „Au fost odată două orfelime”. În toată stagiunea de vară, din datele primite pînă acum, o singură premieră — aceea pe care Teatrul „C. I. Nottara” o va da la 6 iulie la teatrul din parcul Herăstrău cu comedia lui G. Ciprian „Un lup mîncat de oaie”. Și probabil, tradiționalul concert-spectacol pe care Teatrul Sa- tiric-Muzical „C. Tănase”, ni- lă va oferi în grădina „Boema”. Să sperăm, cu mai mult res- pect față de exigențele spec- tatorilor.

În vara aceasta, deci, come- dia nu prea are sanse să fie rege, decît pentru scurte pe- rioane de timp, după care pe- tron se va așeza platitudinea.

În ce privește restul repertoriului, este deocamdată cert că cele opt teatre de proză ale Capitalei și cu Teatrul Satiric-Muzical, nouă, n-au a- cordat și nu acordă încă o atenție corespunzătoare stagiuni- ii de vară. Semnalăm de pe acum această situație Comitetului pentru cultură și artă, deoa- rece mai tîrziu va fi... prea tîrziu.

DANA MUȘAT

...și al cine- matografelor

Sub cupola instelată a ceru- lui senin de vară, repertoriul cinematografelor se modelează potrivit cerințelor de diver- tism și a atracției ale pub- licului aflat în vacanță. Co- media muzicală sau sportivă,

aventura polițistă sau de altă factură, superproducția în co- lor — dețin a fișul. Cîteva din „secretele” programării filme- lor în cinematografe — pen- tru luna iunie — ne-au fost comunicate deunăzi. Le împărtășim cititorilor cu speran- ța că filmele în cauză vor veni într-adevăr pe ecrane în termenul anunțat.

Așadar: „Omnicron”, o pro- ducție a studiourilor Italiene cu Renato Salvatori, film ști- ințifico-fantastic în... plină ac- tualitate! O altă redvedere va fi Michele Mercier, o tinăru și populară stea a ecranului francez care este protagonist filmului în culori „Angelica, marchiza ingerilor”.

În seria filmelor de aventu- ri se înscriu „Acțiunea zim- brul”, o producție „Mosfilm” „Flii” Marei Ursoaice”, o pro- ducție „Defa-Berlin” cu... piei roșii, „Fantomas”, o peliculă comico-polițistă cu Jean Ma- rais și Louis de Funes.

Alte cîteva filme de vară: filmul sportiv chinez „Sărtoare- le la trambulină”, „Fața pierdută” (cehoslovac), „Dra- gostea și moda” (iugoslav), „Eu sînt Cuba” — o copro- ducție Cuba—U.R.S.S.

Superproducția sezonului va fi „Cleopatra”, avînd ca pro- tagoniști pe Liz Taylor și Ri- chard Burton. În fine, „Coliba unchiului Tom” după H. B. Stowe.

Nu rămîne deci decît să așteptăm ca rețeaua cine- matografică să fie bine pregătită pentru vară. Căci, un spec- tacol plăcut înseamnă mai mult decît filmul preferat: buna proiecție și condițiile ci- vilizate de vizionare se includ în prețul biletului...

SORIN ROIBU

Ion Cringuleanu

Pămîntul nostru

Întră în primăvară pămîntul nostru Lucrat și încălzit de palmele hărnicie, Soarele se împarte mereu ca pîinea. În casele noastre, deasupra pămîntului. Plîn și cerul de bucuriile zburătoarelor, Plouă frumos și cald încît vîile Se iau la întreceri cu grîul. Și bine-i așa, că anotimpul e gata la mugiuri, la nuanți, la visare. Brațele noastre se întrec de putere. Și bucuria se naște din îmbrățișare. Cîntă curat și frumos pădurile, Piatra se așterne în temelii și trepte Grîul întrece coamele cailor. Și pămîntul e greu de bucuriile noastre. La gemuri se vîd viscolind draperiile. În semn că-i sănătate și dragoste-n case. Steaguri de întreceri cu grîul. Steaguri de întreceri. Viscolesc din bucuriile noastre...

Orizont științific

ÎNTRE ARMONIE ȘI ZGOMOT

Există totuși un punct comun între sunetele melodioase pe care le savurăm în sălile de concert și temutele zgomote ce ne tulbură odihna: ambele sunt vibrații sonore. Dincolo de această relativă comunitate, există o întreagă gamă de deosebiri pe care le statornicește nu numai — subiectiv — urechea noastră, ci și un imparțial capitol al fizicii denumit „acustică”.

Efectele armoniei și ale zgomotelor se resimt — pe planuri multiple — în viața noastră de zi cu zi. Ele își împart varietatea între reverie și cele mai obișnuite ocupații cotidiene, între pasiunea melomanului și greșeliile în dactilografierea unui text, însonomia provocată de „melodia” unei solitare instalații de apă sau chiar „tocirea” înșurșurilor minunate ale analizorului auditiv omenesc.

Acestea sînt numai cîteva cauze care au făcut din acustică un obiect important de studiu. La acestea se adaugă capitolul mai recent — dar nu mai puțin vast — al ultrasunetelor, cu aplicații deosebite de importante în tehnică, medicină și biologie. Astfel de probleme au devenit în țara noastră preocupări pe linie de stat. Un organ care coordonează și orientează activitatea unităților ce lucrează în diferitele ramuri ale acusticii, contribuind la introducerea în practică a cercetărilor de laborator — Comisia de acustică — a fost creat pe lângă Academia R. S. România. El a împlinit — de curind — un deceniu de la crearea sa, prilej cu care am avut o convorbire cu ing. Mircea Grumăzescu, secretar științific al comisiei.

— Marile succese înregistrate pe plan social-cultural și tehnico-economic — ne-a

relatat interlocutorul nostru — au făcut ca acustica, domeniu care înainte cu ani nu reprezenta în țara noastră o ramură științifică independentă a fizicii, să-și găsească un climat deosebit de favorabil de dezvoltare.

Numeroasele construcții cu caracter social-cultural ridicate în anii noștri, fabricarea pe scară largă a aparatului electroacustic și a instrumentelor muzicale, lupta organizată împotriva zgomotelui și vibrațiilor în întreprinderile industriale, locuințe sau mijloacele de transport,

și sanitare. Ea a fost încununată de realizări importante. Amintesc în rândul acestora intensificarea cercetărilor tehnico-medicale în domeniul zgomotelor, urmate de introducerea în practică a unor rezultate, luarea de măsuri menite să asigure un climat de liniște în orașe, elaborarea de standarde de stat ce limitează nivelul zgomotelor în întreprinderile industriale, la mijloacele de transport pe calea ferată și includerea în preocupările unor institute de proiectare a problemei reducerii zgomotelui și vibrațiilor etc.

Interviu cu ing. Mircea Grumăzescu,
secretar științific al Comisiei de acustică a Academiei

introducerea tehnicii noi în producție prin aplicarea metodelor ultrasonice — aceste realizări și altele asemănătoare au reprezentat tot atâtea direcții spre care s-au îndreptat cercetările în domeniul acusticii în ultimii ani. Concomitent, numărul laboratoarelor de acustică — ca și cel al acusticienilor — a crescut considerabil.

— Să desprindem, din vastul domeniu de activitate a Comisiei, succesele înregistrate în acest răstimp pe tărîmul combaterii zgomotelor...

— Campania împotriva zgomotelor — în care presa noastră ne-a dat un prețios ajutor — a ocupat centrul atenției comisiei încă de la crearea sa. Avînd serioase implicații medicale, sociale sau economice, această campanie a fost dusă în colaborare cu alte institute de cercetare științifică, administrative

— Ce probleme de ordin economic ridică protecția eficientă împotriva zgomotelor?

— Protecția împotriva zgomotelor nu este legată numai de necesitatea confortului. O izolare fonică corespunzătoare asigură atât condițiile pentru apărarea sănătății celor ce muncesc, dar și creșterea productivității muncii.

În ceea ce privește costul unei astfel de izolații, el nu se ridică — în țara noastră — la mai mult de 3 la sută din cheltuielile legate de construcție. Și, lucru extrem de important: rezolvarea izolației fonice a clădirilor trebuie să stea — dintrînceput — în atenția proiectanților. Subliniez acest lucru pentru că s-a întîmplat să fim consultați în acest domeniu în momentul în care clădirile au fost gata construite. Or, în această fază izolarea fonică revine cu mult mai scump și este și ineficientă.

Și, încă un exemplu concludent în ceea ce privește protecția împotriva zgomotelor în industrie: înconstruirea unui atelier textil, de pildă, avînd o capacitate de o mie de războaie are necesită un volum de investiții mai mic decît indemnizațiile ce ar trebui plătite muncitorilor timp de un an și jumătate pentru lucru în mediu zgotos.

— Ce greutăți există în prezent în domeniul comba-

terii zgomotelor și ce măsuri considerați că ar trebui luate pentru îmbunătățirea activității în acest domeniu?

— Referindu-mă la acustică, sînt de părere că neluarea în considerație — în toate împrejurările — a necesității rezolvării corespunzătoare a problemei protecției împotriva zgomotelor se datorește, în primul rînd, necunoașterii aspectelor complexe ale acestei chestiuni, pe care le-am enumerat succint în răspunsul anterior.

La aceasta se mai adaugă lipsa unui sortiment mai variat de materiale de izolare fonică pe care ar trebui să le fabriche industria, ca și inexistența unei unități puternice de cercetare în acustică. De asemenea, faptul că nu există pînă în prezent numărul de aparate de control necesar pentru măsurarea zgomotelor face ca respectarea normativelor de stat existente în acest domeniu să nu poată fi întotdeauna verificată pe teren.

Greutăți asemănătoare există și pe tărîmul ultraacusticii, unde lipsa unei unități de cercetare face ca introducerea metodelor ultrasonice în industrie și în cercetare — în medicină și biologie — să întîmpine greutăți. Aș vrea să subliniez faptul că generațiile de mare putere care sînt necesare pentru aplicațiile ultrasonice de mare intensitate își găsesc din plin justificarea economică.

Primim numeroase cereri de colaborare din partea industriei, biologiei sau medicinei în vederea rezolvării unor probleme de mare actualitate. Din păcate, Comisia de acustică nu este un for de cercetare științifică. De aceea, crearea unei astfel de unități de cercetare, alături de mărirea eforturilor în vederea specializării celor ce lucrează în acest domeniu, ar constitui — cred — măsuri eficiente pentru îmbunătățirea rezultatelor pe tărîmul luptei contra zgomotelor ca și pe cel al aplicațiilor ultrasunetelor în domenii de lucru variate.

Dr. I. ADRIAN

Aerodrom circular

Ideea s-ar fi ivit în urma unei întîmplări. Era în timpul unei aterizări, în împrejurări cînd vîntul era nepotrivit aterizării pe direcția singurei piste existente pe acel aerodrom. Străduindu-se să însă încurcătura. Pilotului i-a venit ideea despre posibilitatea construirii unei piste speciale de aterizare care să permită întotdeauna aterizarea cu vîntul în față, oricare ar fi direcția din care acesta ar sufla.

Astfel s-a născut ideea unei piste de aterizare circulară și experiența pare să-i prevadă largi perspective în domeniul aviației. Mai ridicat pe margini decît în centru, aerodromul circular are forma unei farfurii. Pista propriu-zisă este plasată pe circumferința acestuia, avînd o poziție convenabil înclinată. De îndată ce la contact cu această pistă, avionul este „luat în primire” de două forte: forța centrifugă, determinată de mișcarea circulară care tinde să-l așvîrle spre exteriorul cercului — și cea centripetă, gravitațională, care-l „trage” spre centru. Viteza avionului decrescînd, predomină tot mai mult acțiunea forței centripete, pilotul alegînd momentul potrivit pentru dirijarea avionului pe una dintre aleile care coboară de pe pistă spre centrul terenului — distribuite într-un sistem radial — unde este instalat turnul de control și serviciile de primire a pasagerilor.

Avantajele acestui nou tip de aerodrom sînt multiple. Avionul poate ateriza în cele mai bune condiții, acțiunea vînturilor nefavorabile fiind redusă la minimum. El nu depășește nici o dată limitele laterale ale pistei, așa cum se întîmpla adesea în cazul aerodromelor clasice. Într-adevăr, dacă viteza sa este prea mare este suficient să se parcurgă unul sau mai multe tururi circulare pînă cînd ea se reduce. La acestea se adaugă o considerabilă economie de teren. Pe un același teren este posibilă triplarea lungimii pistelor de acces și așteptare, și lungirea practic infinită a pistei de decolare-aterizare, aceasta fiind un cerc închis. Datorită unui sistem perfecționat de control la sol, un mare număr de aparate pot decola simultan.

Se vor obișnui însă cu ușurință piloții cu aceste aerodroame ușoare din comun? Aici care l-au și experimentat mărturisesc că, pentru prima oară, au avut senzația că aterizează în fundul unei vîgăuni. Au fost însă suficiente cîteva decolări și aterizări pentru ca noile manevre necesare să intre în obișnuința piloților.

În sfîrșit, un inconvenient pretul construcției. Actualmente, el este de 3—4 ori mai mare decît cel al unui aerodrom clasic. Obstaclul care, cu vremea, va fi desigur depășit, tînuie seamă mai ales de calitățile excepționale ale acestui tip de aerodrom.

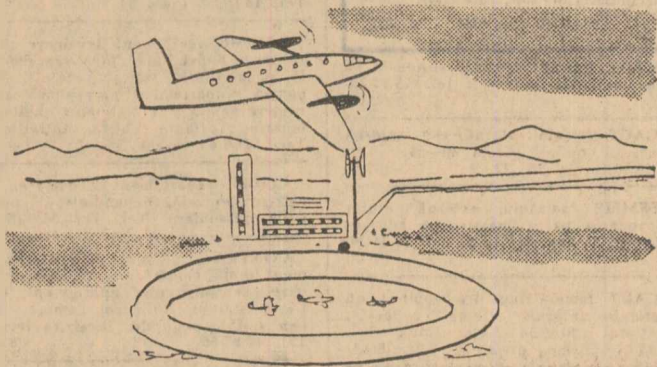
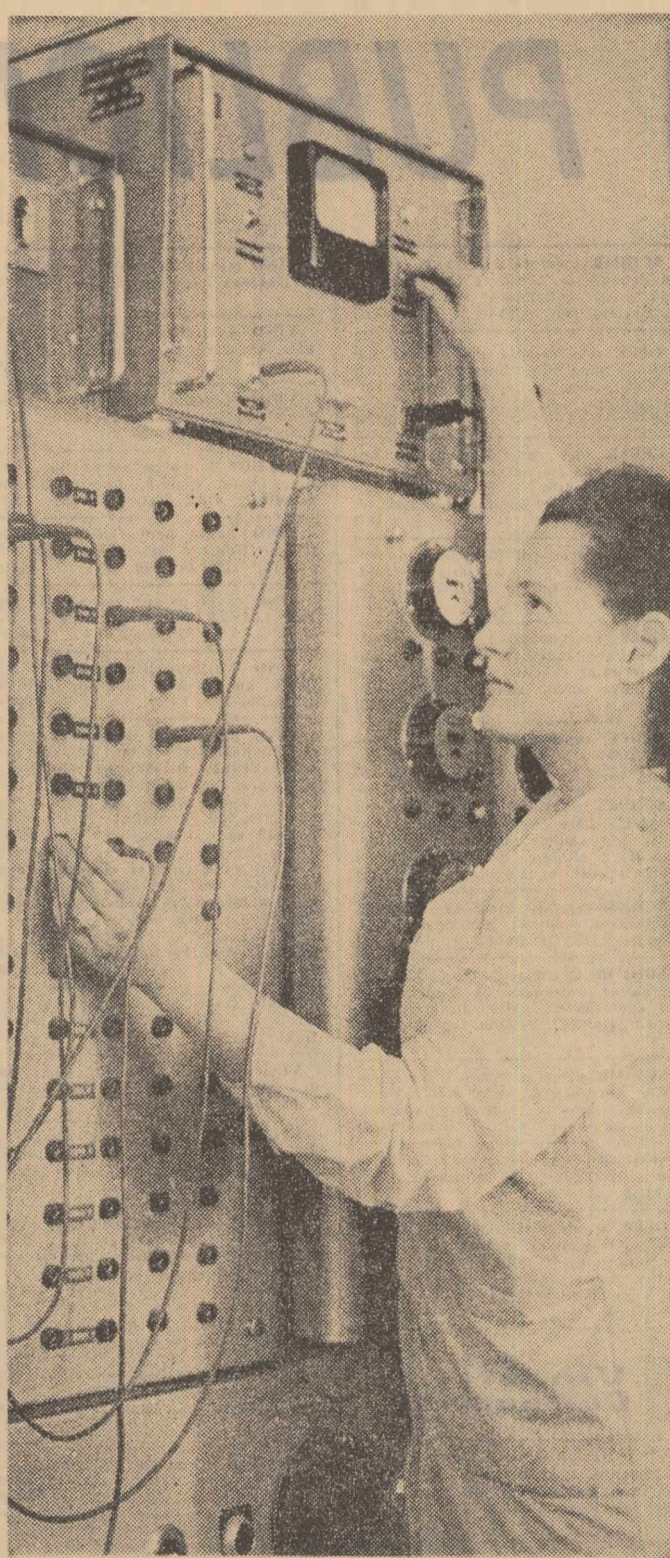

Foto: ION POPOVICI

În laboratoare, modernizate, ale întreprinderii de piese radio și semiconductori Băneasa-București, se execută, pe lingă sarcinile curente, importante studii și experimentări urmînd asimilarea de noi produse. Imaginea noastră surprinde un aspect din laboratorul de piese radio. Tehnicianul Constantin Teodorescu execută o seamă de măsurători în vederea omologării unor noi sortimente

Micul Pluton o planetă mare?

Deși descoperită încă în urmă cu peste trei decenii și jumătate, planeta Pluton constituie încă o enigmă pentru astronomi. Se presupune că ea este mai mică decît Pămîntul și — poate — mai mică chiar decît Marte. Această ipoteză a fost emisă, inițial, pe baza calculării influenței pe care o are planeta Pluton asupra planetelor Uranus și Neptun. Însă dacă masa lui Pluton ar fi atît de mică pe cît se crede, ea nu ar fi putut exercita o influență remarcabilă asupra mișcării planetelor mari.

În 1955 a fost măsurată strălucirea lui Pluton și s-a stabilit că ea variază în mod regulat cu un ciclu de cîteva zile. Diametrul planetei a fost determinat cu ajutorul unor telescoape mari. S-a ajuns la concluzia că el

este de peste 6.600 km. Nouă ani mai tîrziu, au fost efectuate noi măsurători, cu ajutorul unor telescoape mai perfecționate, care le-au confirmat pe primele. Măsurătorile fotometrice au ridicat însă noi probleme. În cazul în care nu se pun nici un fel de ipoteze neobișnuite privind caracterul suprafeței planetei Pluton, atunci rezultatele obținute demonstrează că discul planetei are cea mai mare strălucire la centru, fiind întunecat pe margini. Asemenea concluzii ar reprezenta confirmarea unor ipoteze potrivit cărora dimensiunile mici ale lui Pluton ar putea fi rezultatul efectului exercitat de strălucirea zonei centrale a acestuia asupra oglinzii reflectoare a telescopului.

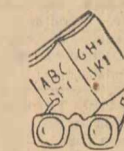
Dacă diametrul de peste 6.600 km se referă doar la zona centrală iluminată — și nu la întregul disc — atunci dimensiunile planetei ar putea fi cu mult mai mari decît se crede în prezent. Chiar admitîndu-se că este mai mică decît Uranus și Neptun, se poate presupune că ea este cu mult mai mare decît Pămîntul.

În același timp, noi ipoteze formulate recent de către specialiști au început să pună sub semnul întrebării ipoteza potrivit căreia Pluton, ar fi fost un satelit al planetei Neptun, care — datorită anumitor cauze — a început să se rotească pe o orbită independentă de aceasta.

Ing. ALEX FORJES

Din toată lumea

Biblioteca unică

O bibliotecă special amenajată pentru cititorii obosiți a fost recent amenajată în Anglia. Fondul ei de cărți este alcătuit numai din exemplare scrise cu caractere foarte mari, ceea ce ușurează cu mult cititul. Biblioteca este prima din lume de acest fel.

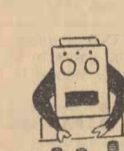
Radiații conservante

Folosind radiațiile infraroșii, oamenii de știință au accelerat de cîteva ori procesul de deshidratare a alimentelor (conservarea lor prin îndepărtarea totală a lichidului pe care-l cuprind).

Metoda, ca și utilajul respectiv, au fost experimentate cu succes la Tallin (U.R.S.S.) pe diverse alimente. După conservare, ele și-au păstrat intact gustul, aroma, culoarea și forma.

Alarmă în somn

Un ochi electronic fabricat în S.U.A. are însușirea de a da imediat alarma dacă conducătorul trenului adoarme sau i se face rău. Măsurători precise au arătat, într-adevăr, că — în mod normal — conducătorul de tren nu rămîne nicio dată imobil mai mult de jumătate de minut. Dacă această durată — care este un indicator fidel al stării de veghe — este depășită, dispozitivul dă alarma și frînează imediat trenul.

Grefele cu piele... sintetică

Cel mai bun pansament în caz de arsură este însăși pielea. De aceea, s-a și încercat — în repetate rînduri — să se acopere plăgile marilor arși cu porțiuni de piele prelevată de la cadavre și conservată într-un frig.

Efectuarea unor astfel de operații este însă dificilă și — din acest motiv — de-a lungul anilor cercetările au urmărit „fabricarea” unei piei sintetice, asemănătoare celei naturale. Încercări care, pînă de curind s-au soldat cu insuccese. Căci materialul ales, de origine organică, provoca deseori în tesuturile pe care era aplicat, reacții violente, care generau iritații și, adesea, infecții periculoase. Altfel, fiind inertă, pielea artificială se dovedea incapabilă să asigure funcțiile pielii naturale.

Se pare că, recent, această problemă a fost rezolvată. Ca materie primă pentru sinteza pielii artificiale au servit proteinele naturale, asemănătoare celor ce intră în structura pielii normale. Acestea sînt „structurate” asemenea unui veritabil tesut organic. S-a descoperit într-adevăr că, în corpul omenesc, această organizare a tesuturilor este „comandată” de cîmpuri electrice, ele însele determinate de sărurile ce se găsesc dizolvate în lichidele celulare. Aplicîndu-se în practică această descoperire, s-au putut „reconstitui” cîmpurile electrice care există în mod natural în tesuturi și, pe baza lor, s-a putut dirija formarea pielii artificiale.

S-au obținut, după laborioase studii și experimente, o adevărată piele artificială care asigură tesuturilor arse aceeași protecție ca și cea naturală. Aceasta este așezată pe un al doilea foliu — de asemenea sintetic — ce vine în contact direct cu porțiunea arsă, dar care nu conține proteine și care, deci, nu poate provoca reacții alergice. În schimb, el este „cîrui” de porii, pentru a putea permite pielii rănitului — care se „reconstituie” treptat — s-o traverseze, sudîndu-se cu porțiunea ce cuprinde proteine. Acest foliu este apoi resorbit de către organism, fără a provoca vreo iritație.

Realizatorii pielii sintetice sînt convinși că — folosind aceeași metodă — vor reuși cu vremea să reconstituie pe cale artificială toate tesuturile umane: oase, artere, mușchi etc.

ENERGIA NUCLEARĂ ASTĂZI ȘI ÎN ANUL 2000

În anul 1964 s-au împlinit zece ani de la intrarea în funcțiune a primei centrale electrice atomice din lume, la Obninsk, în U.R.S.S. Anul 1954 rămîne astfel, în istoria progresului uman, ca anul nașterii energiei nucleare. Bilanțul celor unsprezece ani parcurși de atunci este de-a dreptul îmbucurător. La „A treia conferință a Organizației Națiunilor Unite, privind utilizarea energiei atomice în scopuri pașnice” — Geneva 1964, se consemna existența pe glob a unor centrale electrice atomice, totalizînd o putere instalată de 5.000.000 KW. În zece ani deci, puterea electrică instalată în centralele electrice atomice din toată lumea a crescut de 1.000 de ori! La sfîrșitul anului 1965 erau instalați în centrale electrice atomice, 15.000.000 KW.

Calculule și statisticile arată că necesarul de energie electrică al întregii lumi se dublează la fiecare zece ani. În special pentru țările socialiste dezvoltarea mult mai rapidă a economiei lor față de restul țărilor face ca nevoile lor de energie electrică să sporească într-un ritm extrem de accelerat.

Deși rezervele cunoscute de combustibili fosili ale globului sînt apreciate la impresionanta cifră de 4000 miliarde tone cărbune echivalent, iar rezervele totale de combustibili pot depăși încă odată această cifră fantastică, ritmul de creștere a consumului va epuiza aceste cantități în mai puțin de 150 de ani!

În ceea ce privește petrolul, în special, se apreciază că — la nivelul actual al posibilităților de exploatare — rezervele cunoscute vor putea ajunge doar pentru încă 4—5 decenii. În balanța energetică a globului exploatarea energiei hidrolice nu va putea interveni decît într-un

procent scăzut. Se va putea merge pe linia îmbunătățirii randamentelor energetice a proceselor tehnologice de producere a energiei, cit și pe cea a îmbunătățirii randamentelor energetice a proceselor tehnologice care o consumă. Orice modificare în acest sens a anumitor cifre nu va putea totuși duce la depășirea celor 150 ani!

Răgazul acesta nu este repartizat uniform pentru toate țările. U.R.S.S. și S.U.A. se află — sub acest raport — într-o situație avantajoasă, în timp ce alte țări, printre care în special Anglia vor fi în curînd în fața unei crize grave în ceea ce privește rezervele clasice pentru producerea energiei primare. Viitorul energeticii va depinde deci obligatoriu de alte surse de energie în afara celor clasice, și în primul rînd de cea nucleară. De aici și dezvoltarea impetuoză a energiei nucleare bazate pe centrale atomo-electrice (pe scurt C.A.E.). Se apreciază că, în

anii 1980 va fi instalată în C.A.E. o putere de 150.000.000 KW. Pînă la 250.000.000 KW. Pînă în anul 2000 ar fi posibil ca 50 la sută din energia electrică produsă în lume să fie furnizată de C.A.E.

În prezent, costul unui kilowat-ora produs în C.A.E. depășește costul unui kilowat-ora produs în centralele termoelectrice. Se prevede însă că, în anul 1970, costurile lor să devină competitive.

În ceea ce privește C.A.E. se fac mari eforturi de perfecționare a sistemelor folosite în scopul reducerii prețului unui KW-ora prin: mărirea puterilor unitare pe reactor și în ansamblu pe centrală; mărirea puterilor specifice, obținîndu-se, pentru același volum, puteri totale mai mari; ridicarea temperaturii de regim a agentului de răcire la valori supra-critice de peste 575° C; mărirea gradului de „ardere” a combustibilului nuclear; simplificarea instalațiilor, perfecționarea anumitor subsansamble; apropierea de centrele populare, în scopul reducerii pierderilor din transportul de energie.

Tipurile de reactori nucleari folosiți în prezent fac parte din grupa reactorilor termici, marea lor dezavantaj constînd în faptul că au un „grad de ardere” redus, utilizînd doar 1-2 la sută din rezervele de uraniu și reducîndu-le astfel ca sursă de energie primară, sub nivelul rezervelor de combustibil clasic. Un pas înainte în această direcție l-ar reprezenta

reactorii rapizi reproducători aflați deocamdată în fază de experimentare. Gradul de ardere la aceștia, la puteri instalate mici, de 5.000—10.000 KW, este de 5—7 la sută. Se apreciază că, la o putere instalată de 50.000—100.000 KW, gradul de ardere poate atinge 10 la sută.

O altă cale de producere a energiei electrice care n-a depășit faza de laborator, este magnetohidrodinamica. Ea are drept principiu transformarea directă a energiei termice în energie electrică, conversiune rezultînd din trecerea unui jet de plasmă printr-un cîmp magnetic, instalații fără piese în mișcare, fără zgomot și de mare randament.

În ceea ce privește folosirea directă a energiei solare prin intermediul pilelor fotoelectrice, realizată pentru alimentarea aparatelor de la bordul navelor cosmice, aceasta este încă departe de producerea de energie la puteri mari.

Pentru anul 2000 se așteaptă însă rezolvarea — la scară industrială — a problemei producerii de energie nucleară de fuziune prin reacții termonucleare dirijate folosind drept combustibil hidrogenul greu existent în apă în cantități practic inepuizabile. Aceasta — atunci cînd se va realiza — va constitui rezolvarea absolută a problemelor energetice ale lumii.

ACTUALITATEA INTERNATIONALĂ

Noi bombardamente ale avioanelor americane asupra regiunilor populate ale R. D. Vietnam

HANOI 14 (Agerpres). — La 12 mai, numeroase formațiuni de avioane americane, decolând de pe navele port-avion ale flotei a 7-a și de pe bazele americane din Vietnamul de sud și Tailandă, au pătruns în repetate rânduri în spațiul aerian al R.D. Vietnam, bombardând și mitralind numeroase regiuni

populate și obiective economice din provinciile Ha Tinh, Nghe An, Thanh Hoa, Thai Binh, Hoa Binh, Yen Bai și Tuyen Quang. Avioanele americane au atacat, de asemenea, localități din partea de nord a zonei demilitarizate și au bombardat orașele Thanh Hoa și Tuyen Quang.

Acțiuni anti americane și antiguvernamentale ale muncitorilor sudvietnamezi

SAIGON 14 (Agerpres). — La majoritatea șantierelor americane din Vietnamul de sud (unde lucrează peste 30.000 de muncitori sud-vietnamezi) se semnalează mișcări de protest anti americane și antiguvernamentale. În cursul ultimelor zile, menționează agențiile de presă, la șantierul din Khanh Hoi au izbucnit nenumărate conflicte între muncitori și conducerea șantierului, compusă din specialiști americani. La portul Saigon, muncitorii au încetat lucrul, protestând împotriva măsurilor de discriminare ale maistrilor americani. La șantierul de la Da Nang, în rândul muncitorilor sud-vietnamezi domnesc, de asemenea, o stare de iritare.

După cum transmite corespondentul agenției France Presse, Saigonul trăiește de simăbătă după-amiază sub amenințarea unei greve generale. Confederația muncii din Vietnamul de sud, cea mai importantă organizație sindicală, i-a chemat pe muncitori să declare luni o grevă generală în semn de protest față de brutalitățile la care au recurs forțele polițienești împotriva muncitorilor de la uzina textilă Nam Hoa, din Saigon care declaraseră grevă de trei zile împotriva concedierii unor lideri sindicali. În prezent au loc negocieri între guvern și liderii sindicali pentru a se preveni declanșarea grevei.

Turneul reprezentantului personal al lui U Thant în capitalele Greciei, Turciei și Ciprului

NEW YORK 14 (Agerpres). — Secretarul general al O.N.U., U Thant, a anunțat vineri că reprezentantul său personal, Carlos Bernardes, se află în prezent într-un turneu prin capitalele Greciei, Turciei și Ciprului, unde are misiunea de a explora posibilitățile de încheiere a unui acord care să pună capăt crizei cipriote. Întors la Atena, după ce a petrecut o săptămână la Ankara, Bernardes a confirmat ziaristilor misiunea sa.

Simbătă, Carlos Bernardes, a avut o întrevedere cu ministrul de externe al Greciei, J. Tombas. Un purtător de cuvânt al guvernului grec a declarat că după convorbirile cu Bernardes, la Atena s-a format convingerea că discuțiile bilaterale greco-turcești ar putea contribui la găsirea unei soluții pașnice în problema cipriotă. Comentând vizita la Atena a lui Bernardes ziarul guvernamental „Eleftheria” scrie

că Bernardes „a propus o reglementare a problemei pentru o durată limitată și fondată pe garantarea independenței Ciprului de către membrii permanenți ai Consiliului de Securitate”. În continuare ziarul arată că oficialitățile grecești au manifestat rezerve față de acest plan. Un alt ziar atenian, „Kathimerini” consideră că în prezent se fac încercări în două direcții: pe de o parte, spre o reglementare provizorie a problemei, iar pe de altă, spre o soluționare definitivă. „Bernardes, scrie ziarul, a sugerat un plan pe 5-10 ani comportând garantarea independenței Ciprului, revizuirea tratatelor de la Zürich și Londra, precum și demilitarizarea insulei”.

Presă turcă vorbește și ea despre existența unui plan al secretarului general al O.N.U. dar, potrivit ziarului „Yeni Gazete” propunerea „n-a fost reținută de conducătorii turci”.

Criza N. A. T. O. SCOPUL VIZITEI LUI GEORGE THOMSON LA WASHINGTON ȘI OTTAWA

LONDRA 14 (Agerpres). — Obiectivul principal al vizitei pe care o va efectua începând de luni la Washington și Ottawa George Thomson, ministrul britanic pentru problemele europene și atlantice, este de a obține aprobarea Statelor Unite și a Canadei pentru modificările structurii N.A.T.O., în conformitate cu un plan britanic, elaborat în acest sens de guvernul englez. Potrivit agenției France Presse, este vorba de un plan încă neaprobabil de toți membrii alianței și care va fi supus dezbaterii sesiunii Consiliului ministerial al

N.A.T.O., ce va avea loc între 7 și 8 iunie la Bruxelles. Planul va fi discutat, de altfel, și în preluarea sesiunii de către membrii N.A.T.O. cu excepția Franței. Acest plan prevede, în special, stabilirea la Londra a centrului politic și militar al N.A.T.O., prin transferarea unor organisme de pe teritoriul Franței.

O SUTĂ DE ZILE

Pentru a marca împlinirea primei sute de zile de când a început lupta studenților de la Universitatea Waseda din Tokio pentru reducerea taxelor școlare, 1500 de studenți veniți din întreaga Japonie s-au adunat în fața universității din capitala țării, cerind cu hotărâre, în cadrul unei mari demonstrații, satisfacerea revendicărilor lor.

Correspondență din Londra de la Bob Leeson

În culisele negocierilor de la „India House” și în afara lor

Prima taină — locul negocierilor — a fost rețedă dezvăluită: delegațiile rhodesiană și britanică duc tratative secrete la „India House”, fosta reședință a ministerului pentru problemele Indiei. Dar dacă sediul discuțiilor a fost descoperit cu ușurință de ziariști, cortina discreției continuă să plutească asupra conținutului negocierilor și a hotărârilor ce sînt preconizate.

Delegația rhodesiană este condusă de către principalul consilier economic al regimului Smith, Cornelius Greenfield, iar delegația guvernului britanic este condusă de către Duncan Watson, subsecretar de stat pentru problemele rhodesiene. În mod oficial, convorbirile au drept scop să stabilească dacă vor putea fi inițiate tratative la un nivel mai înalt. După cea de a treia întâlnire, ziarul „Financial Times” scrie că situația negocierilor este „deosebit de delicată”.

Probabil că multă lume a fost surprinsă aflând de faptul că guvernul britanic, care a declarat solemn că nu va recunoaște dominația minorității albe din Rhodesia, a acceptat să poarte tratative cu regimul rasist rebel de la Salisbury. Unii observatori explică această schimbare de atitudine prin-

presiunile pe care le exercită asupra guvernului englez o mare societate din Anglia, „London and Rhodesian Mining Company” (Lonrho), al cărei director general este sir Angus Ogilvy, soțul prințesei Alexandra de Kent. Această societate ocupă poziții extrem de puternice în Rhodesia, în Republica sud-africană, în unele colonii portugheze, ca și în alte state africane, controlând companii miniere, de automobile, tipografice, de radio etc. În afara unor cercuri înalte britanice, care dețin majoritatea acțiunilor, sînt interesate în activitatea companiei și societăți portugheze și vest-germane...

Organizarea tratativelor anglo-rhodesiene a produs indignare și suspiciune printre toți oponenții regimului Smith, ceea ce s-a oglindit și într-o se-

rie de măsuri luate de statele africane. Astfel, a fost elaborat, de grupul african la O.N.U., un proiect de rezoluție în care se cere ca guvernul britanic să folosească toate mijloacele necesare, inclusiv forța, pentru înlăturarea regimului rasist sud-rhodesian.

Atrage, de asemenea, atenția călătorii la New York a lui Kapwepwe, ministrul de externe al Zambiei. Vizita acestuia (el urmează să participe și la o propoziție întrunire a Consiliului de Securitate) este legată de eforturile depuse de Zambia pentru a face ca ea să nu mai depindă în întregime de Rhodesia, cu care are frontieră comună, cu care deține în comun material rulant și instalații de cale ferată etc.

Autoritățile Zambiei consideră că Marea Britanie nu a făcut destul spre a ajuta Zambiei să se debaraseze de aceste legături. Reterindu-se la vizita lui Kapwepwe, președintele Kaunda al Zambiei a vorbit despre o „răceală între Marea Britanie și Zambia” și a arătat că nu este exclusă o ruptură economică finală între cele două țări. Kaunda a calificat convorbirile de la Londra ca inutile și a spus că, dacă va fi nevoie, se vor folosi orice mijloace spre a se înălțura regimul rasist al lui Smith.

O altă măsură a fost convocarea unei întâlniri speciale a Comitetului pentru sancțiuni, înființat în cadrul conferinței la nivel înalt a Commonwealthu-

lui, care a avut loc în Nigeria în luna ianuarie. Termenul limită acordat pentru a se dovedi eficacitatea măsurilor guvernului britanic împotriva lui Smith — 15 iulie — se apropie cu repeziune.

Pe de altă parte, în Rhodesia există semne că albi mai liberali caută o ieșire din impos. Hardwicke Holderness (despre care se crede că reflectă vederea fostului premier Gardfield Todd) a convocat o ședință, către sfîrșitul acestei săptămîni la Salisbury, spre a discuta un plan privitor la un guvern rhodesian în care să intre și albi și negri. Potrivit ziarului Daily Telegraph, „industria din Rhodesia cu zăgărit de perspectivă sumbră pentru economia țării în răspuns pe care l-au dat unui chestionar alcătuit de Asociația industriilor din țară. Industriașii se tem că d-l Smith și cabinetul său nu au înțeles realitățile situației economice rhodesiene. Un industriaș a declarat că diferitele firme se află în fața alternativei: ori de a reduce costul de producție și, prin urmare, personalul, ori de a accepta un declin continuu al potențialului economic”.

În același timp, și acesta este faptul cel mai semnificativ, sînt semnalate acțiuni tot mai numeroase din partea grupurilor de partizani africani care au început să acționeze împotriva regimului rasist.

14 mai 1966

În citeva rinduri

● CEREMONIA schimbării instrumentelor de ratificare a Acordului de colaborare culturală între Republica Socialistă România și Republica Guineea a avut loc la Ministerul de externe al Guineei. Au luat parte Ivancu Popescu, însoțit de delegația de afaceri Socialiste România la Conakry și Saidou Conte, ministrul educației naționale din Guineea.

● CEN I, vicepremier al Consiliului de Stat și ministrul afacerilor externe al R. P. Chineze, l-a primit pe Kenzo Matsumura, unul din liderii Partidului liberal-democrat din Japonia, aflat într-o vizită în China, cu care a avut o convorbire prietenească.

● UN NOU ACORD comercial între Camera de comerț exterior al R. D. Germane și Federația industriei britanice a fost semnat la Londra. El prevede o creștere a volumului schimbului de mărfuri dintre cele două țări cu 37 la sută.

● ARTIȘII CIRCULUI de Stat din București au apărut simbătă seara în primul lor spectacol la Moscova din cadrul turneului pe care-l întreprind în Uniunea Sovietică timp de trei luni.

● ÎNCA UN AVION „Starfighter”, aparținând forțelor aeriene ale Bundeswehrului, s-a prăbușit vineri, în momentul aterizării pe un aerodrom din landul Schleswig-Holstein. Pilotul a reușit să se salveze. Este al patrulea „Starfighter” vestgerman prăbușit în luna mai.

● LA POLIGONUL DIN NEVADA pentru experiențe nucleare a fost efectuată vineri o nouă explozie nucleară subterană — a cincea din ultimele nouă zile și a 19-a efectuată în S.U.A. în acest an.

● FORȚELE PATRIOTICE LAOTIENE au doborât, de la începutul anului pînă la 10 mai, 130 de avioane americane care au întreprins raiduri și bombardamente asupra regiunilor eliberate, aflate sub controlul forțelor Neo Lao Haksat.

● GUVERNUL PORTUGHEZ a acordat, formal Germaniei occidentale aprobarea pentru punerea în aplicare a proiectului de extindere a bazei aeriene vestgermane de la Beja, la care va fi staționat un efectiv de 7.000 soldați și 1.500 instructori vestgermani.

● O NAVĂ DE PATRULARE panameză a capturat vasul de pescuit de sub pavilionul S.U.A., „Island Day”, care a fost surprins în apele teritoriale panameze.

● NUMĂRUL DEȚINUTILOR din închisorile spaniole se ridică în prezent la 11.358, cea mai mare parte fiind condamnați pentru activitatea politică — a declarat directorul general al închisorilor din Spania.

● AUTORITĂȚILE SUD-COREENE au încheiat o înțelegere cu comandaamentul armatei americane din Saigon în legătură cu trimiterea a încă 700 de tehnicieni în Vietnamul de sud. Primul grup de 64 de tehnicieni sud-coreeni a sosit plecat spre Vietnam.

Charlie Chaplin a terminat turnarea noului său film

LONDRA 14 (Agerpres). — Din Londra se anunță că Charlie Chaplin a terminat turnarea noului său film în studiourile de la Pinewood, film în care rolurile principale sînt deținute de Sophia Loren și Marlon Brando. Potrivit declarației sale, Charlie Chaplin va mai rămîne la Londra cîteva timp pentru a mai verifica montajul tehnic al filmului. Sophia Loren a plecat vineri la Cannes, unde este așteptată de juriul festivalului a cărui președinte este,

WASHINGTON POST:

Ky declară deschis ceea ce gîndesc unele oficialități americane

NEW YORK 14 (Agerpres). — Referindu-se la consultările ambasadorului Statelor Unite la Saigon, Cabot Lodge, cu oficialitățile americane și la problemele care au fost discutate la ședința Comisiei senatoriale pentru problemele externe, ziarul „Washington Daily News” scrie, citind surse bine informate, că președintele Johnson nu consideră posibilă organizarea de alegeri în Vietnamul de sud înainte de începutul anului viitor. Președintele Johnson, scrie ziarul, consideră că generalul „Ky are în esență dreptate, avertînd alegerea pînă la anul viitor”.

Scotînd la iveală adevăratele cauze pentru care nu se organizează alegeri, Walter Lipmann scrie în ziarul „Washington Post”: „Puținii oameni vor crede că alegerea din Vietnamul de sud vor aduce un guvern care să obțină victoria militară”. Potrivit ziarului, Ky declară deschis, ceea ce gîndesc de fapt multe persoane oficiale americane. La Washington, scrie comentatorul, există multe persoane oficiale care nu doresc alegeri în Vietnam.

mul de sud, nu doresc reglementarea conflictului și mai ales retragerea trupelor americane de pe teritoriul Vietnamului de sud.

Încheierea convorbirilor McNamara - Von Hassel

WASHINGTON 14 (Agerpres). — Vineri s-au încheiat convorbirile dintre miniștrii apărării ai R.F.G. și S.U.A., Kai-Uwe von Hassel și Robert McNamara. Ministrul vestgerman se află într-o vizită în

O nouă scădere la bursa new-yorkeză

NEW YORK 14 (Agerpres). — La bursa din New York s-a înregistrat vineri o nouă scădere importantă a cursului acțiunilor, a treia din această săptămînă și a șasea de la începutul lunii. Indicele industrial Dow Jones s-a aflat la închiderea operațiunilor de bursă la cel mai scăzut nivel de la 29 iulie anul trecut. Din nou cauza scăderilor a constituit-o situația din industria de automobile.

ÎNTRVEDERE KOSIGHIN - NASSER

ALEXANDRIA 14 (Agerpres). — La reședința de vară a președintelui Nasser din Alexandria a avut loc simbătă o întrevedere între președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Alexei Kosighin și președintele R.A.U., Gamal Abdel Nasser.

La convorbirile care au avut loc au participat Andrei Gro-

miko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S. și ceilalți membri ai delegației guvernamentale sovietice, iar din partea R.A.U., mareșalul Abdel Hakim Amer, prim-vicepreședinte al R.A.U., Zakarya Mohieddin, primul ministru al R.A.U. și alți conducători din R.A.U.

O declarație sovietică cu privire la viitoarele manevre ale trupelor vestgermane pe teritoriul englez

MOSCOVA 14 (Agerpres). — Leonid Ilievici, locțiitor al ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., a prezentat ambasadorului Marii Britanii la Moscova, G. Harrison, o declarație în legătură cu comunicarea Ministerului Apărării al Marii Britanii, potrivit căreia în vara și în toamna acestui an trupelor vest-germane li se

va da din nou posibilitatea de a folosi teritoriul englez pentru manevre și aplicații militare. Procedînd astfel, se arată în declarație, guvernul Marii Britanii continuă politica de sprijinire a militarizării Germaniei occidentale. Guvernul sovietic declară că această politică are un caracter periculos.

ADUNAREA MONDIALĂ A SĂNĂTĂȚII

GENEVA 14 — Corespondentul Agerpres, H. Liman, transmite: Comisia de program și buget a O.M.S. a supus participanților la cea de-a 19-a Adunare mondială a sănătății bugetul pe anul 1967 propus de directorul general și consiliul executiv al Organizației. În ședința comisiei, delegatul român dr. C. Popovici a combătut tendința de a se realiza programele de eradicare prin sporirea personalului, arătînd că aceasta afectează o importantă parte a bugetului. Vorbitorul a precizat că este necesar ca obiectivele organizației să fie atinse abordîndu-se soluțiile cele mai economice. Adunarea a adoptat cu 69 de voturi, 29 contra și 6 abțineri un buget de 51.515.000 dolari.

Tot în ședința Comisiei de program și buget au fost

luate în discuție aspectele tehnice organizatorice și de cercetare științifică ale programelor de eradicare a variolei. Luînd cuvîntul, delegatul român, dr. M. Aldea, analizînd experiența țării noastre a subliniat că soluția cea mai eficientă este integrarea acțiunilor de eradicare a variolei în programul național de ocrotire a sănătății. El a arătat că accentul principal trebuie să fie pus pe formarea cadrelor sanitare naționale și educația sanitară a populației și a preconizat măsuri pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare. Rezoluția, adoptată în unanimitate, prevede includerea programului de eradicare a variolei în bugetul ordinar al O.M.S., începînd din anul 1967.

O seară consacrată literaturii române la Sofia

SOFIA 14. — Corespondentul Agerpres, C. Linte, transmite: La „Teatrul-199” din Sofia a avut loc o seară consacrată literaturii române, cu prilejul apariției în limba bulgară a unei antologii de proză românească intitulată „Cei care plutesc cu viața lor”. Cu acest prilej, scriitorul bulgar Kliment Tacev a făcut o prezentare a prozei românești clasice și contemporane. S-au citit bucăți din antologia românească apărută în limba bulgară. La această seară a participat grupul de prozatori români, condus de Lucia Demetrius, care se află în aceste zile într-o vizită în Bulgaria.